

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอยู่ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาวิธีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ของผู้ประกอบการที่ใช้บริการคลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ และการยอมรับการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้คาดหวังว่าผลที่ได้จากการศึกษาไปแสวงหาแนวทางการลดปริมาณขยะ โดยนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ และหาแรงจูงใจทางด้านการตระหนักต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการทำลายทรัพยากร แรงจูงใจและการยอมรับ ทางด้านความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจเพื่อลดค่าใช้จ่าย และเป็นการประหยัดกว่าซื้อบรรจุภัณฑ์ใหม่ และมีความสะดวก ไม่ยุ่งยากในการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่

ผู้ประกอบการที่มาใช้บริการคลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มีจำนวนผู้ประกอบการที่จะนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ยังไม่มากพอ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนหนึ่งส่งสินค้าพร้อมกับนำมารวมค่าบรรจุภัณฑ์ไปกับสินค้าด้วยเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และเกี่ยวข้องกับชนิดของสินค้า ซึ่งได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ สินค้าหัตถกรรม สินค้าประเภทเสื้อผ้า สินค้าประเภทเครื่องประดับ ผู้ประกอบการจะใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีภาพแบบ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างมาตรฐานให้กับสินค้าของตนเองในการที่จะจัดจำหน่าย โดยส่วนใหญ่มักจะจัดจำหน่ายสินค้ารวมทั้งบรรจุภัณฑ์ไปด้วยเลย ดังนั้นจึงไม่มีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่อีก เพราะบรรจุภัณฑ์เหล่านั้นจะต้องมีภาพแบบทันสมัย สวยงาม ภาพแบบภายนอกใหม่เสมอ อีกทั้งต้องเหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิดด้วย ซึ่งจะเป็นเหตุแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าของตน

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงวิธีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ และการยอมรับการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งที่ยอมรับและนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่แล้ว ให้ดำเนินการต่อ ๆ ไป สำหรับผู้ยังไม่ได้ดำเนินการ ก็ให้หันมาดำเนินการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ให้มากขึ้น และส่งผลเพื่อให้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการลดปริมาณขยะ และลดการทำลายทรัพยากรส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ประกอบการที่ใช้บริการการขนส่งสินค้าที่คลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จะมีทั้งผู้ที่นำบรรจุภัณฑ์ และไม่นำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ในส่วนของผู้ประกอบการที่นำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่นั้น พบว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นยังคงดำเนินการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ต่อไป ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า

5.1.1 ผู้ประกอบการที่ใช้บริการคลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดเชียงใหม่มีวิธีการในการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยเกี่ยวกับสินค้า ได้แก่ ประเภทของสินค้าได้แก่ ประเภทผัก ผลไม้ และดอกไม้สด ประเภทของบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ กล่องกระดาษ ตะกร้าพลาสติก และกล่องโฟม (จากแนวคิดเรื่องขยะมูลฝอย และประเภทขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้) ระยะเวลาดำเนินการจะดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี ปริมาณน้ำหนักสินค้าจะมีจำนวนตั้งแต่ 200-500 กิโลกรัม หรือมากกว่า และความถี่ในการใช้บริการจะมีการใช้บริการทุกวันหรือเกือบทุกวัน ผู้ประกอบการจะเตรียมวิธีการจัดเก็บ การคัดแยก การรวบรวม และการขนส่งไว้ก่อน ตลอดจนรูปแบบการดำเนินการการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ยังสามารถนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ประกอบด้วย ผู้ผลิต บรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการ และตัวแทนจำหน่ายหรือร้านค้าย่อย (จากแนวคิดเรื่องการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่)

5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสินค้าแรงจูงใจ ได้แก่ ความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่จะเป็นลดปริมาณขยะ ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การยอมรับ ได้แก่ ความคุ้มทุนทางด้านเศรษฐกิจ สำหรับผู้ประกอบการที่นำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าขนส่งกลับคืนทาง ซึ่งสามารถส่งกลับได้ทั้งทางรถยนต์หรือทางเครื่องบิน โดยผู้ประกอบการจะเตรียมวิธีการจัดเก็บ การคัดแยก การรวบรวม และการขนส่งไว้ก่อน (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เสนอต่อกรมควบคุมมลพิษ, 2545) ถือเป็นความคุ้มทุนทางด้านเศรษฐกิจ และมีความสะดวกไม่ยุ่งยากในการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

5.1.3 ผลที่ได้จากการศึกษานี้ไปแสวงหาแนวทางการลดปริมาณขยะ โดยนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ และ หาแรงจูงใจทางด้านความตระหนักต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการทำลายทรัพยากร หาแรงจูงใจและการยอมรับ ทางด้านความคุ้มทุนทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเป็นการประหยัดกว่าซื้อบรรจุภัณฑ์ใหม่ ตลอดจนมีความสะดวกไม่ยุ่งยากในการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา เรื่อง “การนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ของผู้ประกอบการที่ใช้บริการคลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดเชียงใหม่” ได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ประกอบการที่ใช้บริการการขนส่งสินค้าที่คลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จะมีทั้งผู้นำบรรจุภัณฑ์ และไม่นำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ในส่วนของผู้ประกอบการที่นำ บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่นั้น พบว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นมีวิธีการในการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยเกี่ยวกับสินค้า ได้แก่ ประเภทของสินค้า ได้แก่ ประเภทผัก ผลไม้ และดอกไม้สด ประเภทของบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ กล่องกระดาษ ตะกร้า พลาสติก และกล่องโฟม (จากแนวคิดเรื่องขยะมูลฝอย และประเภทขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้) ระยะเวลาดำเนินการจะดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี ปริมาณน้ำหนักสินค้า จะมีจำนวนตั้งแต่ 200-500 กิโลกรัม หรือมากกว่านั้น และความถี่ในการใช้บริการจะมีการใช้บริการทุกวันหรือเกือบทุกวัน ผู้ประกอบการ จะเตรียมวิธีการจัดเก็บ การคัดแยก การรวบรวม และการขนส่งไว้ก่อน ตลอดจนรูปแบบการดำเนินการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ยังสามารถนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ประกอบด้วย ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการ และตัวแทนจำหน่ายหรือร้านค้าย่อย (จากแนวคิดเรื่องการจัดการขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่)

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจและการยอมรับการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสินค้า แรงจูงใจ ได้แก่ ความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่จะเป็นลดปริมาณขยะ ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งจากวารสาร บทความ อินเทอร์เน็ต สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และจากผู้ประกอบการอื่นที่มีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่แล้ว การยอมรับได้แก่ ความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ สำหรับผู้ประกอบการที่นำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าขนส่งกลับคืนทาง ซึ่งสามารถส่งกลับได้ทั้งทางรถยนต์หรือทางเครื่องบิน โดยผู้ประกอบการจะเตรียมวิธีการจัดเก็บ การคัดแยก การรวบรวม และการขนส่งไว้ก่อน (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เสนอ ต่อ กรมควบคุมมลพิษ, 2545) ถือเป็นความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ และมีความสะดวกไม่ยุ่งยากในการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

ผลที่ได้จากการศึกษานี้ไปแสวงหาแนวทางการลดปริมาณขยะ โดยนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ และหาแรงจูงใจทางด้านความตระหนักต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หาแรงจูงใจและการยอมรับทางด้านความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อ

ลดค่าใช้จ่ายและเป็นการประหยัดกว่าซื้อบรรจุภัณฑ์ใหม่ ตลอดจนมีความสะดวกไม่ยุ่งยากในการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่

แนวคิดเรื่องการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ได้นำเอาระบบการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ มาหาแนวทางที่จะได้วิธีการ และหาแนวทางที่เป็นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งขยะเหล่านั้นถูกทิ้งร่วมกับขยะสด ทำให้เกิดการปนเปื้อนสกปรกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือใช้ใหม่ ได้แก่คุณภาพต่ำ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำมาสะอาดค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการในการคัดแยกขยะเพื่อให้ได้วัสดุที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดกติกาต่าง ๆ ที่จะพัฒนา และส่งเสริมการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2545) ในปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้วได้หันมาใช้วิธีการนำกลับมาใช้ใหม่โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งกำหนดกติกาต่าง ๆ ที่จะพัฒนาและส่งเสริมการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (S.S Chung AND C.S.Poon และ Douglas J. Lober อ้างในสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2545)

จากการศึกษาจึงพบว่า มีแนวทางในการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์คือ รูปแบบการดำเนินการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ยังสามารถนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ จึงเป็นแนวทางที่กำหนดขึ้นโดยมีผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการ และตัวแทนจำหน่ายหรือร้านค้าย่อย เป็นผู้จัดทำและเรียกคืนบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่โดยตรง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ ลดการทำลายทรัพยากร และลดปัญหามลพิษได้ระดับหนึ่ง อีกทั้งกรณีมีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับภาษีบรรจุภัณฑ์/การเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ทางกลุ่มบริษัทสามารถลดหย่อนภาษีบรรจุภัณฑ์จากกรมควบคุมมลพิษ ในกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าการจัดการบรรจุภัณฑ์ตามเป้าหมายที่ตกลงไว้กับทางราชการ และสามารถขอรับเงินคืนหรือขอลดหย่อนภาษีจากกรมควบคุมมลพิษหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินงานตามกฎหมาย (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เสนอ ต่อ กรมควบคุมมลพิษ, 2545)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ และการยอมรับการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ของผู้ประกอบการที่ใช้บริการ คลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) หน่วยงานราชการควรเพิ่มข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการในการยอมรับการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน

2) ภาครัฐควรส่งเสริมการนำกลับมาใช้ใหม่ เพราะเป็นเทคนิคในการจัดการขยะที่ดีมาก เนื่องจากป้องกันการเกิดมลพิษ และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากร ตลอดจนก่อให้เกิดการประหยัดทางด้านเศรษฐกิจได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงรัฐบาล ควรประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยการรณรงค์ดังกล่าว ควรอธิบายถึงข้อดีของการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ที่เหนือกว่าแนวทางการจัดการขยะอื่น ๆ อย่างชัดเจน ตลอดจนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด ในปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้หันมาใช้วิธีการนำกลับมาใช้ใหม่โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งกำหนดกติกาต่าง ๆ ที่จะพัฒนา และส่งเสริมการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3) สนับสนุนการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินการการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ยังสามารถนำมาหมุนเวียนใช้ได้ ให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ซึ่งมีแนวทางที่กำหนดขึ้น โดยมีผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการ และ ตัวแทนจำหน่ายหรือร้านค้าย่อยเป็นผู้จัดทำ และเรียกคืนบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่โดยตรง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ ลดการทำลายทรัพยากร และลดปัญหามลพิษได้ระดับหนึ่ง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต

1) ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบถึงวิธีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้บริการขนส่งผ่านทางรถยนต์

2) ควรทำการศึกษาถึงวิธีการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว นำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ของผู้ประกอบการแต่ละประเภทสินค้าในจังหวัดเชียงใหม่